

„Proč zamítnout novelu zákona č. 359/1999 Sb.“

**Tradiční
rodina z.s.**

Analýza

novely zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí,
ve znění pozdějších předpisů a další související zákony
(tisk PS č. 911)

Za spolek Tradiční rodina z.s.
Zdeněk Chytra

ÚVOD

Dne 9. září bude Senát ČR hlasovat o přijetí návrhu novely zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů a dalších souvisejících zákonech (tisk PS č. 911, tisk č. 145). Tato velice kontroverzní novela zákona děti nechrání, naopak chrání ty neziskové organizace, které si vybudovaly existenci na doprovázení pěstounů, a které schválení tohoto zákona v Poslanecké sněmovně prosadily bez ohledu na to, v jakém stavu se celý systém péče o ohrožené děti nachází. To se ale v žádném případě netýká všech doprovodných neziskových organizací.

Je naprosto skandální, že sociální pracovníci OSPOD, kteří nesou za ochranu dětí zodpovědnost v první linii, k odborné diskusi k poslaneckým návrhům nebyli prakticky vůbec přizváni. Ještě šokující je skutečnost, že tato novela zákona obsahuje ustanovení, která jsou zmatečná a v rozporu s platnou právní úpravou!

Jedná se zejména o § 27a odst. 10 (který je dokonce i v přímém rozporu s mezinárodní Úmluvou o právech dítěte), § 42a odst. 1 (bod 48), § 42a odst. d), § 42c odst. 5 (bod 50), (§ 42g odst. 3, písm. a) – bod 52, § 42 odst. 2, změna zákona o výkonu ústavní výchovy č. 109/2002 Sb. - § 1 odst. 2 a § 12 odst. 3, § 20 odst. 1, písm. d), změna zákona o zvláštních řízeních soudních č. 292/2013 Sb. - § 454 odst. 1. Jednotlivá kontroverzní ustanovení jsou detailněji rozepsána v této Analýze.

Z těchto důvodů je tuto novelu, která byla protlačena prostřednictvím mediální nátlakové kampaně "Děti patří do rodiny!" zájmových skupin, **zamítnout**.

I. Účelově vzniklé neziskové organizace a jejich kampaň "Děti patří do rodiny!"

Na prosazení novely zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů a dalších souvisejících zákonů (tisk PS č. 911), která již byla schválena Sněmovnou, se podílely za mediální účasti v rámci kampaně "Děti patří do rodiny!" kromě některých umělců, herců, zpěváků i **neziskové organizace, jejichž činnost je financována penězi z Norských fondů, a které vznikly účelově pouze s cílem generování dalších finančních zisků ze státního rozpočtu.**

Seznam těchto subjektů zveřejnila na svém facebookovém profilu Předsedkyně Výboru pro práva dítěte Klára Šimáčková Laurenčíková. **Na seznamu¹ ale nefiguruje ani jedno jméno pracovníka OSPODu, kteří v první řadě nesou za ochranu dětí zodpovědnost.**

Zmiňované „uměle vzniklé“ neziskové organizace dlouhodobě usilují o kompletní předělání celého sociálního systému, aby bylo pro ně a jejich „experty“ v tomto systému co nejvíce peněz za využití praxe osvědčené z Norska. Norská praxe je o tom, že je celý systém zprivatizovaný soukromými organizacemi, kterým záleží na tom mít co nejvíce zakázek – dětí v péči státu, kterým jsou poskytovány služby, ideálně v pěstounské péči, na což se dá z veřejných rozpočtů získat peněz nejvíce a s dlouhodobou jistotou.

Podle auditů zadávaných přímo norskou vládou² pak dochází k tomu, že soukromá doprovodná organizace pomocí svých spřátelených expertů dělá jak posudek na nutnost odběru dítě, tak poskytuje různé balíčky služeb³. Takové směřování sociální politiky je pak mnohem víc založené na výdělečné činnosti než objektivní snaze hledat nejlepší zájem dítěte.

Jako příklad uměle vzniklé organizace v Česku lze uvést Kruh rodiny, o.p.s., který byl ale přejmenován na iniciativu Hledáme rodiče, kde je ředitelkou Marie Oktábcová. Ta je i místopředsedkyní Asociace Dítě a Rodina⁴, která sehrála zásadní roli v přijetí aktuálního Sněmovního tisku 911, kde mají nově sociální pracovníci mít mj. právo odebrat dítě z rodiny bez rozhodnutí soudu, což je také metodika typická pro norskou sociální službu Barnevernet. Přejmenováním⁵ se předně změnila historie firmy, takže výroční zprávy jsou dostupné jen od roku 2018 a již neobsahují údaje týkající se cest do Norska apod.⁶

Jako dalšího významného aktéra v přijetí novely zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí lze uvést Nadaci J&T a jejich iniciativu 8000duvodu.cz⁷, který táhl celou mediální kampaň k přijetí zákona o zákazu umístování dětí do ústavů, a hlavně jsou to ti samí, co z neziskového sektoru společně s bývalou ministryní práce a sociálních věcí ČR Michaelou Marksovou nejvíce protestovali, když došlo ke zrušení grantů z Norska⁸.

¹ <https://www.facebook.com/1461091736/posts/10219916818378441/?d=n>

² Např. velmi dobře ozdrojovaný Vista report na oficiálních stránkách norské vlády:

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/rapport-om-private-aktorer-i-barnevernet/id2498772/>

³ V minulosti podrobně popisoval Petiční výbor na podporu Evy Michalákové:

<https://echo24.cz/a/iE72W/norsky-byznys-vnejlepsim-zajmu-ditete> +
https://neviditelnypes.lidovky.cz/zahranici/norsko-strety-zajmu-a-deti-jako-kseft.A160523_182054_p_zahranici_wag

⁴ <https://www.podnikatel.cz/rejstrik/osoby/marie-oktabcova-226058/>

⁵ <https://www.nadacejt.cz/doslo-ke-zmene-nazvu-z-kruh-rodiny-o-p-s--na-hledame-rodice-o-p-s-n305.html>

⁶ Cesty do Norska byly možné díky projektu z norských fondů č. MGS/A11/2014 -

<http://www.pravonadestvi.cz/program-cz04-ohrozene-deti-a-mladez/male-grantove-schema/podporene-projekty-mgs-v-oblasti-a-hlas-ditete-v-nahradni-rodinne-peci-a-jak-mu-naslouchat/>

⁷ Původně iniciativa „naše práva“ také financovaná z Norska, viz: <https://www.facebook.com/naseprava>

⁸ <https://www.nadacejt.cz/vyjadreni-ministryne-prace-a-socialnich-veci-n106.html>

Důvody k obavám o úmyslu zavedení praktik a systému norského „Barnevernetu“ jsou tedy více než opodstatněné, a to ať z pohledu na hlavní aktéry celé kampaně, tak na jednotlivé paragrafy novely tohoto zákona.

Můžu se vidět se svou mámou?

Můžu svými pěstounským dětem zakázat nevhodné kamarády?

Můžu zůstat u pěstounů, až mi bude 18?

Můžu svým pěstounským dětem říct, jací jsou jejich skuteční rodiče?

eeagrants

Naše práva
@naseprava · Nezisková organizace

Poslat zprávu

Hlavní stránka Informace Fotky Videa Další

To se mi líbí

Informace Zobrazit vše

HRADČANY
Malostranské nábřeží 563/3
118 00 Praha

Naše práva
25. května 2020 · 🌐

Sledujte novou iniciativu 8000důvodů.
8000 dětí v ústavní péči je 8000 důvodů ke změně. Děti do ústavů nepuštěj.
<http://www.facebook.com/8000duvodu/>
<http://www.instagram.com/8000duvodu/>

II. Odebírání dětí bez rozhodnutí soudu - § 27a odst. 10

V § 27a se doplňuje odstavec 10, který zní:

„(10) Osoba v evidenci může zajišťovat neodkladnou péči o dítě též na žádost obecního úřadu obce s rozšířenou působností v případech podle § 15 odst. 1, § 16 odst. 1 a § 37 odst. 1, a to po dobu, než rozhodne soud o návrhu obecního úřadu obce s rozšířenou působností na nařízení předběžného opatření.“. Osobou v evidenci je zde míněn registrovaný přechodný pěstoun.

Tento paragraf neupřesňuje skutečnost, že by se tak mělo stát se souhlasem rodičů, anebo nepodaří-li se do 24 hodin tento souhlas opatřit, jak je tomu nyní u Zařízeních pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP), kde je nutné v této lhůtě podat návrh na předběžné opatření.

Toto ustanovení tak porušuje mezinárodní Úmluvu o právech dítěte v článku 9 odst. 1, podle něhož státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, zajistí, aby dítě nemohlo být odděleno od svých rodičů proti jejich vůli, ledaže příslušné úřady na základě soudního rozhodnutí v souladu s platným právem a v příslušném řízení určí, že takové oddělení je nezbytně nutné v zájmu dítěte.

Odebrat dítě rodičům bez soudního rozhodnutí bez jakékoliv úpravy vzdálenosti od rodičů je proti zájmům dítěte a je v rozporu s čl. 32 Listiny základních práv a svobod, který deklaruje, že ochrana rodiny a rodičovství je pod ochranou zákona.

Je nutné si také uvědomit, že existují situace, kdy dítě dočasně nemůže zůstat u svých rodičů, například když rodič (rodiče) onemocní, mají úraz v důsledku autonehody apod. Takoví rodiče jsou tímto paragrafem zcela evidentně a jasně diskriminováni, neboť je jim ztížen či znemožněn styk s dítětem.

Tvůrci této novely zákona se sice zabírají zejména umístováním dětí do rodin s přechodnými pěstouny a podporují zákaz umístování dětí ve věku do tří let do dětských zařízení (kojenecké ústavy, ústavní péče), ale vůbec neberou v potaz skutečnost, že si přechodní pěstouni vybírají děti, které vyhovují jejich parametrům. Naskytá se tedy otázka, kam potom budou umístovány "nechtěné" (např. nemocné, postižené, bez dokladů s rodiči cizinci) děti? Budou tyto děti umístovány po nemocnicích? V novele zákona totiž chybí úprava, kdy by dočasný pěstoun musel přijmout jakékoliv dítě.

§ 27a odstavec 10 jde zcela proti zájmům těch nejohroženějších dětí, zejména těch, o které se nikdo z aktuálně volných pěstounů nemá zájem postarat.

III. Děti uzavírají smlouvy s osobou provozující zařízení pro děti

Naprostý legislativní nesmysl představuje v navrhované novele zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí § 42a odst. 1 (bod 48) o poskytování ochrany a pomoci dítěti v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP). Podle tohoto bodu bude dítě uzavírat s osobou provozující ZDVOP smlouvu o poskytování ochrany a pomoci, která vyžaduje písemnou formu a obsahuje tyto náležitosti [...].

V novele zákona se ale vůbec nikde nevyskytují informace o tom, v jakém věkovém rozmezí může dítě takovou smlouvu uzavřít. Těžko budou smlouvu podepisovat děti předškolního věku, které ještě neumí číst a psát.

Podle § 42a odst. 1, bodu d) pak „způsob a výše úhrady za poskytnutí ochrany a pomoci dítěti v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc s tím, že výše této úhrady může být sjednána nejvýše v částce podle § 42c, a způsob jejího vyúčtování; to neplatí, uzavírá-li smlouvu o poskytování ochrany a pomoci za dítě obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo nezaopatřené dítě, jemuž je ochrana a pomoc v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc poskytována na jeho žádost,“ je pak pouze okrajová zmínka, že ve Smlouvě o poskytování ochrany a pomoci musí být uveden způsob a výše úhrady za poskytnutí ochrany a pomoci dítěti, a způsob jejího vyúčtování, což neplatí, uzavírá-li Smlouvu za dítě obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo nezaopatřené dítě, jemuž je ochrana a pomoc v zařízení poskytována na jeho žádost.

Opět novela zmíněného zákona k tomuto bodu nikde neuvádí, kdy, a hlavně za jakých podmínek, má být taková smlouva uzavřena s obecním úřadem obce s rozšířenou působností nebo nezaopatřeným dítětem na jeho žádost.

Je naprosto absurdní a nemyslitelné, aby si podle této novely zákona dítě samo mohlo rozhodnout o tom, že bude umístěno mimo rodinu, kde se jedná o drastický zásah do rodičovské povinnosti.

Toto ustanovení kromě naprosté nejasnosti je v příkrém rozporu s § 858 občanského zákoníku, který stanoví, že „rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti. Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud.“

IV. Právu odporující ustanovení týkající se oboustranně osiřelých dětí

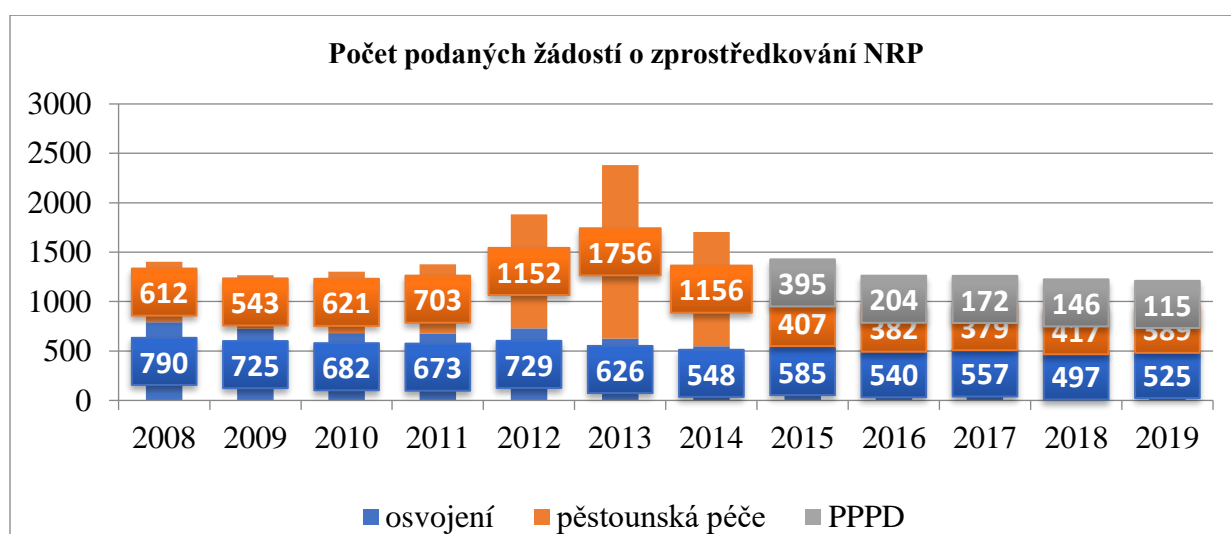
Další naprostý legislativní nesmysl představuje v navrhované novele zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí, nové znění § 42c odst. 5 (bod 50), podle něhož „*Oboustranně osiřelé dítě je od hrazení úhrady osvobozeno.*“ (hrazení úhrady nákladů za poskytování ochrany a pomoci), což je naprostý nesmysl.

Oboustranně osiřelé dítě nemá a ani nemůže mít vůči sobě samému vyživovací povinnost, proto nemůže být od této povinnosti, tedy od hrazení úhrady osvobozeno. V případě oboustranně osiřelého dítěte jako osoby povinné výživou přicházejí v úvahu prarodiče, nikoli samotné dítě.

V. Novela zákona nereflektuje realitu, zájem o práci pěstouna klesá

Jak je uvedeno v RIA zprávě k sněmovnímu tisku 911, Od roku 2015 dochází k prokazatelné stagnaci počtu zájemců o svěřením dítěte či dětí do dlouhodobé pěstounské péče, kdy stav zájemců o zařazení do příslušné evidence se dlouhodobě ustálil na počtu cca 400 žádostí ročně (v RIA zprávě se jedná o graf č. 7, viz také níže), čímž je pro děti, které jsou nuceny nenadále opustit z různých důvodů péči vlastních rodičů, stále obtížnější nalézt vhodné řešení v zajištění rodinného prostředí. Zcela prokazatelný je, oproti stabilizovanému počtu zájemců o zprostředkování dlouhodobé pěstounské péče, propad počtu zájemců o výkon pěstounské péče na přechodnou dobu.

Nejedná se zde pouze o důvody finanční, které se novela snaží napravit, ale i celkovou ochotu podobnou práci vykonávat, kdy dětem mohou poskytovat péči pouze rok, kdy není výjimkou zažití marnosti nad tím, že dítě jde následně stejně do ústavní péče. U tlaku na zlepšení pouze u finanční stránky také hrozí riziko, že se pěstounem stane člověk nikoliv z altruismu a ochoty pomoci ohroženým dětem, ale kvůli peněžnímu zajištění, kdy kvalita následné péče o dítě vůbec nemusí odpovídat požadovaným standardům.

Obrázek 1: Počet podaných žádostí o zprostředkování NRP (k 31. 12. 2019); zpráva RIA k dopadům novely.

VI. Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc „ZDVOP“ novela zákona finančně silně poškodí

Obrovskou překážkou pro zřizovatele Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc je § 42 odstavce 2 až 4, který výrazně omezuje možnosti použití státního příspěvku za pobyt a péči poskytovanou dítěti v tomto zařízení, která se omezuje pouze na:

- „(2) Ochrana a pomoc podle odstavce 1 se poskytuje v rozsahu těchto činností:*
- a) poskytnutí ubytování,*
  - b) poskytnutí stravy,*
  - c) pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu,*
  - d) pomoc při osobní hygieně nebo zajištění podmínek pro osobní hygienu,*
  - e) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,*
  - f) zajištění výchovných, vzdělávacích a aktivizačních činností,*
  - g) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,*
  - h) zajištění sociálně terapeutických činností,*
  - i) zajištění zdravotních služeb, psychologické a jiné obdobné péče.“*

Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc tak již nesmějí použít státní příspěvek na jiné účely, které jim dokonce tato novela v § 42 odstavce 3 a 4 ukládá za povinnost, jako prádlo, ošacení, náklady na ostříhání vlasů a náklady na spolupráci s rodinou dítěte, což je naprosto skandální.

„(3) Nezaopatřenému dítěti se v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc poskytuje osobní vybavení, drobné předměty běžné osobní potřeby a některé služby s přihlédnutím k jeho potřebám. Osobním vybavením se rozumí zejména prádlo, šatstvo a obuv; některými službami se rozumí stříhání vlasů, holení a pedikúra.

(4) Při poskytování pomoci a ochrany dítěti podle odstavce 1 je zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc povinno spolupracovat s rodinou dítěte a poskytovat této rodině pomoc při vyřizování a zajišťování záležitostí týkajících se dítěte, zajišťovat členům rodiny dítěte terapii, nácvik rodičovských a dalších dovedností, které rodič nebo jiná osoba odpovědná za výchovu dítěte nezbytně potřebuje pro péči o dítě a výchovu dítěte, a to v souladu s individuálním plánem ochrany dítěte zpracovaným orgánem sociálně-právní ochrany.“

Podle novely zákona sice „§ 42g odst. 3 písm. a) se částka „22 800 Kč“ nahrazuje částkou „30 000 Kč“, tedy státní příspěvek se zvedá, ale toto navýšení ve skutečnosti celkovou situaci financování nikterak nelepší. Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc jsou totiž každoročně dofinancovávány MPSV a krajskými úřady, což podle vyjádření ministerstva po vstoupení této novely v platnost již nebude možné. Pro Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc je tento nový způsob financování téměř likvidační! Skutečnost, že ZDVOP již nebudou moci použít finance i na vybavení, údržbu a podobně svých zařízení je opět naprosto absurdní a zřejmě pro mnoho takovýchto důležitých zařízení likvidační!

VII. Kam „zmizely“ děti ve věku mezi 3. a 4. rokem?

Navrhované znění § 1 odst. 2 „Účelem zařízení je zajišťovat nezletilé osobě, a to ve věku od 4 do 18 let...“ a § 12 odst. 3 „Do dětského domova mohou být umísťovány děti ve věku od 4 do nejvýše 18 let.“ Čtvrté části – změna zákona o výkonu ústavní výchovy č. 109/2002 Sb. - zakazují umísťovat do školských zařízení pro výkon ústavní výchovy včetně dětských domovů děti mladší 4 let.

Změna zákona o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy

§ 1

(2) Účelem zařízení je zajišťovat nezletilé osobě¹⁾, **a to zpravidla** ve věku od **3 4** do 18 let, případně zletilé osobě do 19 let (dále jen „dítě“), na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově nebo ochranné výchově nebo o předběžném opatření náhradní výchovnou péči v zájmu jeho zdravého vývoje, řádné výchovy a vzdělávání. Zařízení spolupracují s rodinou dítěte a poskytují jí pomoc při zajišťování záležitostí týkajících se dítěte, včetně rodinné terapie a nácviku rodičovských a dalších dovedností nezbytných pro výchovu a péči v rodině. Zařízení poskytují podporu při přechodu dítěte do jeho původního rodinného prostředí nebo jeho přemístění do náhradní rodinné péče.“

Podle § 20 odst. 1, písm. d) právo dítěte s nařízenou ústavní výchovou „na společné umístění se svými sourozenci, nebrání-li tomu závažné okolnosti ve vývoji a vztazích sourozenců; **to neplatí v případě dítěte do dovršení 3 let, ledaže je společné umístění se sourozenci v nejlepším zájmu dítěte do dovršení 3 let z důvodu zachování sourozeneckých vazeb.**“

§ 12

(3) Do dětského domova mohou být umísťovány děti ve věku **zpravidla** od **3 4** do nejvýše 18 let. Do dětského domova se rovněž umísťují nezletilé matky spolu s jejich dětmi; **pro tyto děti neplatí omezení dle věty první.**

§ 20 odst. 1

d) na společné umístění se svými sourozenci, nebrání-li tomu závažné okolnosti ve vývoji a vztazích sourozenců; **to neplatí v případě dítěte do dovršení 3 let, ledaže je společné umístění se sourozenci v nejlepším zájmu dítěte do dovršení 3 let z důvodu zachování sourozeneckých vazeb.**

Toto ustanovení se však nevztahuje na děti starší tří 3 let a mladší 4 let, které nemohou být umístovány do dětských domovů, byť by bylo společné umístění se sourozenci v jejich nejlepším zájmu z důvodu zachování sourozeneckých vazeb, což je vůči dětem starším tří let a mladším čtyř let diskriminační a poškozující!

K podobnému „zmizení“ dětí ve věku mezi 3 a 4 rokem potom dochází i v novelizovaném § 452 odst. 2 Zákona o zvláštních řízeních soudních č. 292/2013 Sb., kam se nově vkládá věta: „*U dětí do dovršení 3 let je vhodným výchovným prostředím pouze péče fyzické osoby,*“ přičemž v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc mohou být jen 6 měsíců.

VIII. Varující zjednodušení přenášení případů na zahraniční soudy

Stranou by nemělo zůstat ani upozornění na to, že novela i významně zjednoduší přenesení příslušnosti na soud v jiném členském státě EU, což by se dle Nařízení Rady (EU) 2019/1111 ze dne 25. června 2019 mělo dělat **jen ve výjimečných případech**. V praxi to znamená, že ještě častější bude posílání nezletilých českých občanů k pěstounům v zahraničí na „zkušebních 6 měsíců“, kdy pak bude moci soud konstatovat, že dítě má k nové zemi zvláštní vztah, změnilo se jeho obvyklé bydliště a místně příslušné rozhodovat o dalším osudu dítěte budou už zahraniční soudy.

Taková praxe je zvláště neetická v případech, kdy dochází k rozdělení sourozenců, kteří pak spolu ztrácí veškerý kontakt a české úřady ztrácí kontrolu nad dalším osudem dítěte a nemohou tak ověřit, zda nedošlo ke změně vyznání dítěte a je dohlíženo na to, že stále zná své biologické kořeny, jazyk a kulturu svých rodičů, na což má právo dle mezinárodních smluv. Jinými slovy je podobný postup sice v souladu s aktuální evropskou legislativou, jedná se však o právníčku a rozhodně je diskutovatelné, zda postup neodporuje Evropské úmluvě o lidských právech, konkrétně článku 8 Práva respektování soukromého a rodinného života a článku 9 Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání. Dále pak také Úmluvy o právech dítěte, konkrétně články 3 „*zajistit dítěti takovou ochranu a péči, jaká je nezbytná pro jeho blaho, přičemž berou ohled na práva a povinnosti jeho rodičů, zákonných zástupců nebo jiných jednotlivců právně za něho odpovědných*“, 5 „*respektovat odpovědnost, práva a povinnosti rodičů nebo, v odpovídajících případech a v souladu s místním obyčejem, členů širší rodiny nebo obce*“, 7 „*právo znát své rodiče a právo na jejich péči + zabezpečení provádění těchto práv v souladu se svým vnitrostátním zákonodárstvím*“, 8 „*respektovat právo dítěte na zachování jeho totožnosti, včetně státní příslušnosti, jména a rodinných svazků*“ apod.

Zároveň je nutné upozornit na paradox objevující se u bodů 29 a 31, kdy ÚMPOD sice opravdu nebývá správně jmenován opatrovníkem dítěte u kauz projednávaných pouze v České republice, ač je jeden z rodičů cizinec či dítě pobývalo v zahraničí, dochází pak ale k situaci, že pracovníci pověřeni obecním úřadem obce s rozšířenou působností nejsou schopni se domluvit cizím jazykem, neznají specifika dané cizí země ať už po stránce legislativní či kulturní a dochází tak k neobjektivitě, čímž trpí předně dítě. Navrhované ustanovení proto doporučujeme neschválit, aby soudům zůstala flexibilita v určování opatrovníka u případů s mezinárodním prvkem, který už je nad znalostní kapacitu pracovníků OSPOD.

Závěr

Novela zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů a dalších souvisejících zákonů (tisk PS č. 911) **je natolik plná fatálních chyb, legislativních nesmyslů a změn, které jdou proti nejlepším zájmům dětí, že je z těchto důvodů nejlepším řešením ji nyní zcela zamítnout.**

Skutečnost, že se na přípravě této novely nepodílel a ani nebyl přizván k jednání prakticky žádný pracovník OSPOD z terénu se drasticky negativně odráží na znění celé této novely jak v neprospěch dětí, tak i jejich rodičů a zejména potom v podmínkách pro ZDVOP, která by jen stěží mohla při novém způsobu financování nadále poskytovat standardní služby.

Umísťování ohrožených dětí pouze do přechodných pěstounských rodin je sice na jednu stranu velmi krásná idea, na druhou stranu ale ne vždy naplňuje nejlepší zájem dítěte a jeho rodičů. Například v případech předání dětí do přechodné pěstounské péče na druhou stranu republiky nebo „roztržení“ sourozeneckých vazeb.

U některých ustanovení Novely zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí jsou současná znění naprosto dostatečná a vyhovující, jako tomu je například u § 42b odst. 1, písm. c), kde novela naopak novela zákona zcela absurdně „osvobozuje“ oboustranně osiřelé děti od hrazení nákladů na ústavní péči.

Novela zákona je sepsána v duchu podpořit zejména přechodné pěstouny, a to za cenu faktické likvidace Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc „ZDVOP“. Přitom v těchto zařízeních jsou i děti, které nemají šanci se k přechodným pěstounům vůbec dostat. Co se s těmito dětmi, které patří k těm nejvíce ohroženým, po uvedení novely zákona v platnost stane, je nejasné. **Přitom skutečností zůstává, že síť přechodných pěstounů je velice křehká, nestabilní a že si přechodní pěstouni vybírají své děti na základě „svých představ“.** Neexistuje žádná právní úprava, která by jim nařizovala do přechodné péče přijmout jakékoliv dítě.

Celkově zpráva bojuje proti zařízením ústavního typu s odvoláním na různá stanoviska WHO a OSN rozhodujícím předně od stolu či akademického křesla, kdy se kritizuje předně finanční náročnost provozu takovýchto zařízení. Zároveň se však má zásadně přidat pěstounům na přechodnou dobu a zajistit financování náborových kampaní, protože pěstounů je dlouhodobý nedostatek, ročně se jich daří získat jen tak 400 a zájem o toto povolání (ač by se mělo jednat spíše o poslání) klesá nejen z finančních důvodů. Dojde tak jen k přelévání státních financí a místo hledání funkčnosti, realizovatelnosti a nejlepšího řešení pro konkrétní děti se spíše prosazuje ideologie, aby to hlavně vše hezky vypadalo.

Závěrem je nutné dodat, že na diskusích a tvorbě takovýchto zákonů musí být přítomni zástupci OSPOD a další strany, které oblast sociálně-právní ochrany dětí znají z praxe a denně jsou konfrontováni individuálními případy a situacemi, které řeší z více úhlů. Je možné mít pochopení pro pěstouny, kteří mají představu, jak nějaký zákaz zruší pobyty dětí v ústavech, ale **taková představa je nereálná a vůbec nereflexuje široké spektrum situací a dalších legislativních omezení, které mohou nastat.**